

УДК 342.925:347.922

*А. Ю. Осадчий***ПРАВО НА ЗВЕРНЕННЯ З АДМІНІСТРАТИВНИМ ПОЗОВОМ**

Одним з основних прав людини є право на судовий захист. Загальна декларація прав людини передбачає, що кожна людина має право на ефективне поновлення у правах компетентними національними судами у випадках порушення її основних прав, наданих їй конституцією або законом (ст. 8), і що кожна людина, для визначення її прав і обов'язків і для встановлення обґрунтованості пред'явленого їй кримінального обвинувачення, має право, на основі повної рівності, на те, щоб її справа була розглянута прилюдно і з додержанням усіх вимог справедливості незалежним і безстороннім судом (ст. 10). Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод передбачає, що кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру* або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення (п. 1 ст. 6). Гарантується право на судовий захист і Конституцією України (ст. 55).

Реалізується право на судовий захист при відправленні правосуддя у рамках відповідних судових процедур. Отже, форми реалізації права на судовий захист обумовлюються особливостями процесуальної форми певного різновиду судочинства. Право на судовий захист у адміністративному судочинстві слід розглядати як поєднання взаємодіючих між собою елементів, кожен з яких, визначаючи окрему сторону явища, у той же час певним образом пов'язаний із усіма іншими його частинами. Право на звернення з адміністративним позовом, поряд з низкою інших елементів, як раз і виступає невід'ємною складовою права на судовий захист в адміністративному процесі. Одним з таких елементів виступає й можливість отримання постанови адміністративного суду, якою захищаються права, свободи, законні інтереси особи, надається дозвіл на реалізацію повноважень суб'єкта владних повноважень. Як неодноразо-

во наголошував у своїх рішеннях Конституційний Суд України, складовою права на судовий захист виступає право на оскарження судових рішень у судах апеляційної та касаційної інстанцій (зокрема, див.: Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням військової частини А 1080 щодо офіційного тлумачення положення пункту 28 частини першої статті 293 Цивільного процесуального кодексу України у взаємозв'язку з положеннями пунктів 2, 8 частини третьої статті 129 Конституції України від 2 листопада 2011 р.; Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Шаповалова Олексія Леонідовича щодо офіційного тлумачення положень пункту 20 частини першої статті 106, частини першої статті 111-13 Господарського процесуального кодексу України у взаємозв'язку з положеннями пунктів 2, 8 частини третьої статті 129 Конституції України від 25 квітня 2012 р.). Європейський Суд з прав людини у своїй практиці виходить з розуміння виконання остаточних та обов'язкових судових рішень як невід'ємного елемента права на судовий захист (зокрема, див.: рішення у справі «Горнсбі проти Греції» (Hornsby c. Grèce) від 19 березня 1997 р.; рішення у справі «Півень проти України» (Piven c. l'Ukraine) від 29 червня 2004 р.).

Хоча дослідженню права на судовий захист в адміністративному процесі взагалі та права на звернення з адміністративним позовом зокрема приділялася увага такими вченими, як С. В. Ківалов, І. Б. Коліушко, Р. О. Куйбіда, В. Г. Перепелюк та ін., подальшого дослідження потребує з'ясування змісту права на звернення з адміністративним позовом, обставин, з якими пов'язується його виникнення та реалізація, з урахуванням, зокрема, останніх змін до КАС України, що і є ціллю даної статті.

Оскільки правовим засобом, у якому міститься інформація про публічно-правовий спір і який порушує діяльність адміністративного суду по розв'язанню такого спору і тим самим по захисту прав, свобод та інтересів, реалізації повноважень є адміністративний позов, право на звернення до адміністративного суду за вирішенням публічно-правового спору традиційно у спеціальній літературі пов'язується із правом на адміністративний позов.

При цьому у юридичній науці, перш за все у науці цивільного процесуального права, висловлюються різні точки зору щодо змісту права на позов, які обумовлюються, перш за все, поглядами тих чи інших вчених на саме поняття позову. Так, деякі правники, які розуміють позов як єдине поняття, що має дві сторони: процесуальну та матеріально-правову, у змісті права на позов також виділяють дві сторони: процесуальну та матеріально-правову. Таким чином, за такого підходу, право на позов як єдине поняття органічно поєднує в собі дві правомочності: право на пред'явлення позову і право на задоволення позову [1, с. 40; 2, с. 116; 3, с. 115; 4, с. 246; 5, с. 298, 305—306]. Інші автори, які дотримуються думки про існування двох самостійних понять позову — в процесуальному та матеріальному значенні, відповідно пропонують і

право на позов трактувати у двох самостійних аспектах: у процесуальному та матеріально-правовому. При цьому під правом на позов у процесуальному сенсі розуміється право на пред'явлення позову. Під правом на позов в матеріально-правовому сенсі розуміється право на задоволення позову [6, с. 178; 7, с. 154–155; 8, с. 106–107; 9, с. 40, 42, 46; 10, с. 148; 11, с. 9; 12, с. 311]. І, нарешті, третя група вчених, які здебільшого дотримуються розуміння позову як суто процесуального інституту, тобто як вимоги до суду про захист порушеного права, під правом на позов розуміють право на звернення за судовим захистом, право на пред'явлення позову [13, с. 159–160; 14, с. 104].

Оскільки КАС України визначає адміністративний позов як звернення до адміністративного суду про захист прав, свобод та інтересів або на виконання повноважень у публічно-правових відносинах, у цій статті поняття «право на адміністративний позов», «право на пред'явлення адміністративного позову», «право на звернення з адміністративним позовом» розуміються як рівнозначні.

Слід зазначити, що в адміністративному процесі судовий захист прав, свобод та інтересів особи здійснюється, зокрема, і у справах за позовами суб'єктів владних повноважень до фізичних та юридичних осіб у випадках, встановлених Конституцією та законами України. У цьому випадку мова йде про судове санкціонування вчинення певних дій, які пов'язані з реалізацією суб'єктами владних повноважень певних з т. з. «втручальних повноважень», що тягнуть суттєве обмеження прав та законних інтересів особи, у тому числі через покладення на неї обтяжливих обов'язків. При цьому суд здійснює попередній контроль за діями, якими суттєво зачіпаються права особи, а отже і здійснює упереджувальний захист прав, свобод та інтересів особи, яка є відповідачем за позовом суб'єкта владних повноважень [15, с. 138]. Так само упереджувальний захист прав, свобод та інтересів особи надається судом і при розгляді справ особливого провадження адміністративного процесу, в якому суд також здійснює попередній контроль за діями, якими суттєво зачіпаються права громадян та юридичних осіб, надаючи дозвіл на застосування примусових заходів за відсутності між сторонами публічно-правового спору. При цьому формою реалізації права на звернення до суду в особливому провадженні адміністративного процесу виступає право органів доходів і зборів на подання, право на звернення Служби безпеки України.

Зважаючи на вищезазначене право на адміністративний позов (право на пред'явлення адміністративного позову, на звернення з адміністративним позовом) — це забезпечена законом можливість звернутися до адміністративного суду за захистом прав, свобод та інтересів або на виконання повноважень у публічно-правових відносинах шляхом розгляду та вирішення публічно-правового спору. Тобто за своїм змістом це право на процес незалежно від його результату, право на діяльність адміністративного суду з розгляду публічно-правового спору.

Таке право здебільшого розглядається у двох аспектах — як елемент процесуальної правоздатності та як суб'єктивне процесуальне право. Як складова адміністративної процесуальної правоздатності право на адміністративний позов характеризує можливість кожного, з моменту виникнення у особи відповідної правоздатності, звернутися з адміністративним позовом до суду. Право на адміністративний позов як суб'єктивне процесуальне право належить не будь-якій особі, яку наділено адміністративною процесуальною дієздатністю, а лише певній особі за конкретних обставин. Отже, наявність у особи права на адміністративний позов як суб'єктивного процесуального права, а також і його реалізація, обумовлюється КАС України низкою обставин процесуально-правового характеру. Обставини, які обумовлюють саме існування у особи права на адміністративний позов, позначаються як передумови такого права. Окрім наявності у особи права на адміністративний позов його реалізація потребує дотримання встановленого процесуального порядку, що пов'язано із існуванням низки обставин процесуально-правового характеру, які обумовлюють належний порядок реалізації права на адміністративний позов і позначаються як умови реалізації такого права. Для виникнення адміністративного судочинства з розгляду публічно-правового спору необхідна як наявність у особи права на адміністративний позов, так і дотримання встановленого процесуального порядку реалізації такого права. Це потребує встановлення суддею передумов та умов права на адміністративний позов ще до здійснення підготовки до розгляду та до самого розгляду адміністративної справи.

Задля забезпечення доступності правосуддя КАС України встановлено мінімальну кількість обставин, з якими пов'язано існування права на адміністративний позов як суб'єктивного процесуального права. Такі обставини прийнято поділяти на позитивні та негативні. До позитивних передумов відносяться обставини, за наявності яких у особи існує вказане право. Негативні передумови — обставини, з відсутністю яких закон пов'язує можливість звернення з адміністративним позовом. Стосовно конкретного переліку таких обставин — аналіз норм КАС України дозволяє виділити наступні передумови права на адміністративний позов:

1) наявність у сторін адміністративної процесуальної правоздатності. Оскільки в адміністративному процесі адміністративна процесуальна правоздатність визнається за усіма громадянами України, іноземцями, особами без громадянства, практичне значення ця передумова має у випадку звернення до адміністративного суду організації. Адже за загальним правилом адміністративна процесуальна правоздатність визнається за підприємствами, установами, організаціями, які мають статус юридичної особи (при цьому суб'єктом матеріальних публічно-правових відносин можуть виступати й організації без статусу юридичної особи). Виключенням виступають суб'єкти владних повноважень, які можуть брати участь в адміністративному процесі незалежно від наявності у них

статусу юридичної особи. Визначальним в даному випадку є не наявність статусу юридичної особи, а наявність відповідних владних управлінських функцій;

2) віднесення публічно-правового спору до адміністративної юрисдикції. Адміністративна юрисдикція поширюється лише на визначені законом публічно-правові спори. В інших випадках особа має право звертатися, зокрема, з позовом до суду цивільної юрисдикції або до господарського суду. Також не відносяться до адміністративної юрисдикції і вимоги не правового характеру (т. з. вимоги, що є байдужими для права) щодо відносин, які відповідно до закону, статуту (положення) об'єднання громадян віднесені до його внутрішньої діяльності або виключної компетенції та не пов'язані із захистом прав, свобод інтересів особи (п. 4 ч. 3 ст. 17 КАС України);

3) відсутність у спорі між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав таких, що набрали законної сили:

- постанови суду;
- ухвали про відмову у відкритті провадження в адміністративній справі;
- ухвали про закриття провадження в адміністративній справі;
- ухвали про залишення позовної заяви без розгляду у зв'язку з пропуском строку звернення до адміністративного суду (крім випадків, коли така ухвала винесена до відкриття провадження в адміністративній справі).

Зазначені обставини пов'язані із необхідністю усунення випадків повторного вирішення судом публічно-правових спорів, які вже розглянуті адміністративним судом по суті (і відображають таку властивість постанов адміністративного суду, що набрали законної сили, як їх виключність (винятковість), тобто неприпустимість повторного звернення до адміністративного суду з вимогами, які є тотожними тим, що вже вирішені адміністративним судом по суті), або щодо яких адміністративним судом вже констатована відсутність у особи права на звернення до суду, зокрема і внаслідок відмови особи від такого права (через подання заяви про відмову від позову) або досягнення сторонами примирення і його затвердження судом.

4) не настала смерть фізичної особи чи не припинено юридичну особу, які звернулися із позовною заявою або до яких пред'явлено адміністративний позов, якщо спірні правовідносини не допускають правонаступництва. За загальним правилом у матеріальних публічно-правових відносинах правонаступництво, як перехід прав та обов'язків від одного суб'єкта до іншого, є цілком можливим. Але в певних випадках, зокрема коли права та обов'язки фізичної особи є такими, що нерозривно пов'язані із особою, правонаступництво не допускається (наприклад, право обіймати посаду на публічній службі), адже у такому випадку із смертю особи припиняються і відповідні правовідносини. Відповідно до ч. 1 ст. 104 Цивільного кодексу України юридична особа припиняється в ре-

зультаті передання всього свого майна, прав та обов'язків іншим юридичним особам — правонаступникам (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або в результаті ліквідації. Отже, якщо реорганізація (злиття, приєднання, поділ, перетворення) юридичної особи передбачає правонаступництво, то така форма припинення юридичної особи, як її ліквідація, правонаступництва не передбачає. Ліквідація ж органу державної влади чи місцевого самоврядування завжди передбачає правонаступництво. У цьому випадку правонаступником виступає суб'єкт владних повноважень, якому передано відповідні владні управлінські функції.

Як вже зазначено вище, реалізація особою права на адміністративний позов потребує дотримання встановленого КАС України процесуального порядку, що пов'язано із існуванням умов реалізації права на адміністративний позов. Аналіз норм КАС України дозволяє виділити наступні умови реалізації права на адміністративний позов:

1) дотримання вимог до позовної заяви. Відповідно до принципу диспозитивності суд розглядає адміністративні справи не інакше як за позовною заявою. Вимоги до позовної заяви встановлено ст. 106 КАС України. Із аналізу змісту даної статті випливає, що під вимогами до позовної заяви законодавець розуміє і вимоги до позовної заяви як процесуального документу (її форми та змісту), і обов'язок додавати до позовної заяви певні документи (копії документів). Позовна заява повинна містити вказівку на елементи адміністративного позову, а також і на інші обставини, які впливають на визначення предмету доказування, коло учасників процесу тощо. До позовної заяви повинні додаватися копії позовної заяви із додатками відповідно до кількості відповідачів і третіх осіб, а якщо позовна заява подається суб'єктом владних повноважень — докази надіслання рекомендованим листом з повідомленням про вручення відповідачу і третім особам копії позовної заяви та додатків до неї документів, документ про сплату судового збору, крім випадків, коли його не належить сплачувати, довіреність чи інший документ, що підтверджує повноваження представника, якщо позовна заява подається представником тощо;

2) наявність у особи, яка подає позовну заяву, адміністративної процесуальної дієздатності. Оскільки адміністративна процесуальна дієздатність належить органам державної влади, іншим державним органам, органам влади Автономної Республіки Крим, органам місцевого самоврядування, їхнім посадовим і службовим особам, підприємствам, установам, організаціям (юридичним особам) від моменту їх створення (зайняття посади), тобто виникає для таких осіб одночасно із виникненням адміністративної процесуальної правоздатності, практичне значення ця умова має у випадку звернення до адміністративного суду фізичної особи. Адже фізична особа не завжди має адміністративну процесуальну дієздатність. За загальним правилом адміністративна процесуальна дієздатність належить фізичним особам, які досягли повноліття і не визнані судом недієздатними. Адміністративна процесуальна

діездатність може належати фізичним особам і до досягнення повноліття. Але лише в адміністративних справах з приводу матеріальних публічно-правових відносин, у яких фізичні особи відповідно до законодавства можуть самостійно брати участь і до досягнення 18-річного віку. Права, свободи та інтереси малолітніх та неповнолітніх осіб, які не досягли віку, з якого настає адміністративна процесуальна діездатність, а також недіездатних фізичних осіб, осіб, діездатність яких обмежена, захищають у суді їхні законні представники — батьки, усиновлювачі, опікуни, піклувальники чи інші особи, визначені законом. Недіездатність відповідача не може служити перешкодою для виникнення процесу по справі, оскільки його інтереси завжди захищає законний представник;

3) наявність повноважень на ведення справи, якщо позовна заява подається представником. Представником може бути фізична особа, яка має адміністративну процесуальну діездатність. Представники беруть участь в адміністративному процесі на основі договору або закону. Оскільки представники по закону здійснюють усі процесуальні права та обов'язки осіб, яких вони представляють, наявність їх повноважень на ведення справи не потребує перевірки. На підтвердження повноважень представників по закону до позовної заяви додаються документи, які стверджують займану ними посаду чи факт родинних, опікунських тощо відносин з особою, інтереси якої вони представляють. Ненадання такого документу є недодержанням вимог до позовної заяви. Стосовно договірних представників — саме лише надання ними документів на ведення справи, зокрема довіреностей, ще не свідчить про наявність у такої особи повноважень на ведення справи. Для з'ясування наявності повноважень на ведення справи суддя повинен перевірити, зокрема, чи належним чином оформлена довіреність на ведення справи (ст. 58 КАС України), чи не відноситься така особа до осіб, які не можуть бути представниками (ст. 57 КАС України) тощо;

4) відсутність у провадженні цього або іншого адміністративного суду справи про спір між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав. До вирішення публічно-правового спору по суті або констатації судом відсутності у особи права на звернення до суду, зокрема і внаслідок відмови особи від такого права (через подання заяви про відмову від позову) або досягнення сторонами примирення і його затвердження судом законодавець зберігає за особою право на пред'явлення тотожного адміністративного позову. Але зважаючи на необхідність унеможливлення випадків повторного вирішення судом публічно-правового спору по суті або повторного вирішення питань щодо наявності права на позов, якщо таке питання вже вирішено адміністративним судом, наявність у провадженні цього або іншого адміністративного суду справи за тотожним адміністративним позовом виступає перешкодою для виникнення процесу;

5) підсудність справи цьому адміністративному суду. Правила підсудності адміністративних справ у своїй сукупності складають алгоритм

обрання компетентного адміністративного суду для розгляду і вирішення конкретної справи. Саме дотримання правил предметної та територіальної підсудності адміністративних справ дозволяє особі, яка подає позовну заяву, визначити належний суд, який розглядатиме справу по першій інстанції;

б) подання суб'єктом владних повноважень позовної заяви із вимогою про стягнення грошових коштів, яка ґрунтується на підставі рішення суб'єкта владних повноважень, після закінчення місячного строку. Відповідно до ч. 5 ст. 99 КАС України строк звернення до адміністративного суду для оскарження фізичною чи юридичною особою рішення суб'єкта владних повноважень, на підставі якого може бути заявлено вимогу про стягнення грошових коштів з фізичної чи юридичної особи, дорівнює один місяць з моменту, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про прийняття вказаного рішення. Розгляд адміністративної справи про стягнення грошових коштів з фізичної чи юридичної особи можливий у випадку, якщо така особа не оспорує відповідне рішення суб'єкта владних повноважень, про що свідчить вплив місячного строку на його оскарження або якщо у задоволенні позову про визнання такого рішення протиправним та його скасування відмовлено.

Підсумовуючи усе вищенаведене, слід ще раз підкреслити, що для виникнення адміністративного процесу з розгляду публічно-правового спору необхідна як наявність у особи права на адміністративний позов, так і дотримання встановленого процесуального порядку реалізації такого права, що потребує встановлення передумов та умов права на адміністративний позов. Зазначені обставини встановлюються суддею при вирішенні питання про відкриття провадження у справі. За їх наявності, а також дотриманні строків звернення до адміністративного суду або визнання причин пропуску строку звернення до адміністративного суду поважними, суддя відкриває провадження в адміністративній справі.

Відсутність передумов права на адміністративний позов свідчить про відсутність у особи права на адміністративний позов. Звернення до суду за відсутності хоча б однієї передумови не може тягнути судовий розгляд публічно-правового спору. Оскільки, як зазначено вище, суддя встановлює наявність вказаних обставин на стадії відкриття провадження у справі, процесуальним наслідком відсутності передумов права на адміністративний позов виступатиме відмова у відкритті провадження в адміністративній справі (ст. 109 КАС України, зокрема за відсутності у сторін адміністративної процесуальної правоздатності або невіднесення публічно-правового спору до адміністративної юрисдикції — на підставі п. 1 ч. 1 вказаної статті). Якщо з якихось причин зазначені обставини з'ясовано судом після відкриття провадження у справі — на подальших стадіях адміністративного процесу — процесуальним наслідком відсутності передумов права на адміністративний позов виступатиме закриття провадження у справі (ст. 157 КАС України, зокрема за відсутності у сторін адміністративної процесуальної правоздатності або невіднесення

публічно-правового спору до адміністративної юрисдикції — на підставі п. 1 ч. 1 вказаної статті). Про відмову у відкритті провадження або про закриття провадження постановляється ухвала. Повторне звернення з тотожним адміністративним позовом, щодо якого постановлено ухвалу про відмову у відкритті провадження або про закриття провадження у справі, не допускається.

Недотримання умов реалізації права на адміністративний позов не позбавляє особу самого такого права, а отже і можливості повторного звернення до адміністративного суду. З'ясування таких обставин суддею на стадії відкриття провадження у справі тягне залишення позовної заяви без руху (у випадку недотримання вимог до позовної заяви). А якщо недоліки позовної заяви позивачем не усунуто або не дотримано інші умови — повернення позовної заяви позивачеві (ст. 108 КАС України). Якщо недотримання умов реалізації права на адміністративний позов з'ясовано судом після відкриття провадження у справі — на подальших стадіях адміністративного процесу — позовна заява залишається без розгляду (ст. 155 КАС України). Про залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви, залишення позовної заяви без розгляду постановляється ухвала. Повернення позовної заяви, залишення позовної заяви без розгляду не позбавляє особу права повторного звернення до адміністративного суду з тотожним адміністративним позовом.

Примітка

* Європейський суд з прав людини у рішенні в справі «Рінгайзен проти Австрії» (Ringiseisen c. Autriche) від 16 липня 1971 р. поширив дію п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод на сферу оскарження актів адміністрації, зазначивши, що поняття «спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру» охоплює всі справи, результат яких має вирішальне значення для приватних прав і обов'язків, а характер законодавства, яке регулює визначене питання, як справа має бути вирішена (цивільне, господарське, адміністративне право тощо), та орган, який наділено юрисдикцією з цього питання (звичайний суд, адміністративний орган тощо), не мають при цьому великого значення.

Література

1. Клейнман А. Ф. Новейшие течения в советской науке гражданского процессуального права: очерки по истории / А. Ф. Клейнман. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 1967.
2. Советский гражданский процесс / под ред. С. Ю. Каца, Л. Я. Носко. — К.: Вища шк., 1982.
3. Советский гражданский процесс / под ред. Н. А. Чечиной, Д. М. Чечота. — Ленинград: Изд-во Ленингр. ун-та, 1984.
4. Кодекс адміністративного судочинства України: наук.-практ. комент. / за ред. С. В. Ківалова, О. І. Харитонової. — Х.: Одиссей, 2005.
5. Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України: навч. посіб. / Е. Ф. Демський. — К.: Юрінком Інтер, 2008.
6. Гурвич М. А. Право на иск / М. А. Гурвич. — М.: Ленинград: Изд-во АН СССР, 1949.

7. Абрамов С. Н. Советский гражданский процесс / С. Н. Абрамов. — М. : Юриздат, 1952.
8. Мельников А. А. Правовое положение личности в советском гражданском процессе / А. А. Мельников. — М. : Наука, 1969.
9. Иванов О. В. Право на судебную защиту / О. В. Иванов // Советское государство и право. — 1970. — № 7. — С. 40–48.
10. Осокина Г. Л. Проблемы иска и права на иск / Г. Л. Осокина. — Томск : Изд-во Том. ун-та, 1989.
11. Осокина Г. Л. Право на защиту в исковом судопроизводстве (право на иск) / Г. Л. Осокина. — Томск : Изд-во Том. ун-та, 1990.
12. Штефан М. Й. Цивільне процесуальне право України : підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / М. Й. Штефан. — К. : Ін Юре, 2005.
13. Юдельсон К. С. Советский гражданский процесс / К. С. Юдельсон. — М. : Госюриздат, 1956.
14. Логинов П. В. Понятие иска и исковая форма защиты права / П. В. Логинов // Советское государство и право. — 1983. — № 2. — С. 100–105.
15. Кодекс адміністративного судочинства України : наук.-практ. комент. / за заг. ред. Р. О. Куйбіди. — Вид. 2-ге, допов. — К. : Юстініан, 2009.

А н о т а ц і я

Осадчий А. Ю. Право на звернення з адміністративним позовом. — Стаття.

Стаття присвячена розгляду права на звернення з адміністративним позовом як елемента права на судовий захист в адміністративному судочинстві, обставин, з якими пов'язується його виникнення та реалізація.

Ключові слова: адміністративний процес, адміністративне судочинство, право на звернення з адміністративним позовом, право на адміністративний позов, право на пред'явлення адміністративного позову, передумови права на адміністративний позов, умови реалізації права на адміністративний позов.

А н н о т а ц и я

Осадчий А. Ю. Право на обращение с административным иском. — Статья.

В статье рассматривается право на обращение с административным иском как элемент права на судебную защиту в административном судопроизводстве, обстоятельства, которые обуславливают его возникновение и реализацию.

Ключевые слова: административный процесс, административное судопроизводство, право на обращение с административным иском, право на административный иск, право на предъявление административного иска, предпосылки права на административный иск, условия реализации права на административный иск.

S u m m a r y

Osadchyi A. U. Right to apply with an administrative lawsuit. — Article.

The article is devoted to the right to appeal with an administrative lawsuit as an element of the right to judicial protection in the administrative court proceedings, the circumstances, which binds of its occurrence and implementation.

Keywords: administrative process, administrative court proceedings, right to apply with an administrative lawsuit, right to an administrative lawsuit, preconditions of the right to an administrative lawsuit, terms of the right to an administrative lawsuit.